

Annas diakonvigning var historisk

När Anna Lundblad Mårtensson vigdes till diakonissa i Strängnäs domkyrka 1985 bröt hon ny mark. Vigningen av diakonissor hade dittills skötts av utbildningsinstitutionerna.

ANNA LUNDBLAD Mårtensson utbildade sig till diakonissa, som det hette då, på Stora Sköndal i Stockholm. När det 1985 var dags för vigning uppmantrades hon av direktionen att vigas i sitt hemsstift. Anna hade nämligen sedan 1977 församlingstjänst i Örebro Nicolai församling. Så blev det och därmed blev Anna Lundblad Mårtensson historisk.

– Enligt domprosten Strandberg var det den första diakonvigningen i domkyrkan efter Olaus Petri. Det skedde en tidigare, men den var ett steg på väg mot prästvigning och kunde därför inte, enligt domprosten, räknas som en diakonvigning som vi ser den nu, berättar Anna Lundblad.

Hon vigdes av biskop Tord Simonsson, som enligt Anna inte var odelat positiv till nyordningen.

– Min uppfattning är att det för honom mest var besvärligt att jag ville vigas i stiftet, medan domprosten såg värdet på ett annat sätt, kyrkohistoriker som han var.

HENNES VIGNING ägde rum vid morgonmässan kl 09.00 den 20 januari 1985, innan den ordinarie vagningsgudstjänsten ägde rum klockan 11, då Mikael Schmidt prästvigdes. Anna vigdes i alba och stola vilket då var ovanligt. Vid institutionerna var det diakondräkten som fortfarande gällde vid vagningarna. Detta var banbrytande och nytt.

– Det blev ju ett problem med mössan. Den skulle jag ju inte ha till alba och stola. Men kunde man vi-

VIGNINGEN. Pressen uppmärksammade den historiska vagningen av Anna. Här med kyrkoherde Per-Gösta Anderberg, nya pösten Mikael Schmidt och biskop Tord.

BANBRYTANDE. Anna Lundblad diakonvigdes i Strängnäs. Men livet förde henne sedan till Linköping.

FOTO: ROYNE MERCURIO

gas utan mössan? Märkligt med alba och stola när det gäller en diakonissa tyckte ”systerarna” på Ersta som hjälpte oss och såg till att vi sydde våra mössor.

Biskop Simonsson assisterades i vagningen av direktör Sixten Lundgren, Strängnäs, diakon Sixten Kjell, Nyköping, diakon Rolf Nyhlén, Örebro, och kyrkoherde Nils Mårtensson, Kumla, tillika Annas make. Tyvärr avled maken Nils hastigt året därpå.

– För att orka ta mig vidare i livet bröt jag upp från den miljö som präglades av minnen och en stor sorg och saknad efter min make till ett helt nytt sammanhang och en diakontjänst i Åtvids församling i Linköpings stift.

Anna blev kvar i Linköpings stift, anställd som stiftsdiakon fram till 2017 då hon gick i pension.

MIRIAM ARREBÄCK

Kärlek eller kallelse? Ing-Britt tvingades välja

Ing-Britt Bergholtz kom till Ersta för att utbilda sig till diakonissa 1954, väl medveten om att det var ett livsavgörande val.

SOM DIAKONISSA kunde hon inte bilda familj, sådana var reglerna. Att vara maka/mor och diakonissa var inte förenligt menade de äldre systerarna i Ersta moderhus.

När Ing-Britt fick sin första tjänst i Jönköping tog dock livet en

Ing-Britt Bergholtz

vändning hon inte tänkt sig. Där träffade hon kärleken, Carl-Wilhelm. För att få gifta sig måste hon lämna Ersta moderhus, vilket hon gjorde.

Familjen växte snart med tre döttrar. Men det var något som var fel, för Ing-Britt drömde en dröm som ofta återkom. I drömmen var hon klädd i diakonissdräkt men det var alltid någon del som saknades: hättan, skorna, kragen eller capen.

KÄRA. Ing-Britt och Carl-Wilhelm

1968 ändrades reglerna så att det blev möjligt att vara diakonissa och gift. Ing-Britts man bad henne söka nytt in-träde: ”Så vi får slut på drömmarna”. Sagt och gjort, Ing-Britt beviljades återinträde.

Hon fick tjänst som diakonissa i Södertälje församling 1970, en tjänst hon hade till sin pensionering 1995. Drömmen om den ofullständiga diakonissdräkten kom inte tillbaka mer.

HANS HEERMAN-GÖRANSSON

”Uppdraget kommer att växa”

Stiftsdiakon Birgitta Lounela tror att diakoni i framtiden kommer att uppmärksammas än mer som livgivande för församlingen, att det bidrar till att vi ser och möter Gud.

– Diakonalt arbete är inte bara en följd av söndagen, inte bara ett ”ge av det jag som kristen fått”. Diakoni bygger också upp vår relation med Gud, säger Birgitta.

– Jag tror att det diakonala

uppdraget kommer att växa, få mer resurser och bli tydligare del av kyrkans och församlingens identitet och sätt att förkunna. Diakoni kommer att stärka gudstjänstlivet och gudstjänster kommer att betyda än mer för det diakonala uppdraget.

MIRIAM ARREBÄCK

Birgitta Lounela

100 år av diakoni i Strängnäs stift

1903. Domprost Otto Norberg skriver avhandlingen ”Församlingsdiakoni och församlingsdiakon” till årets prästmöte i Strängnäs stift. Syftet är att bidra till orientering i en nytt läge där skola och fattigvård inte bärs av kyrkan längre.

1909 reser Anna Persson (1883–1947) från Stora Malm till Samariterhemmet i Uppsala för att utbilda sig till församlingssystemer. Syster Anna återkommer 1911 för att ”börja sin verksamhet i socknens mindre välsituerade hem där sjukdom och nöd kommit in”. Uppdrag och lön får hon från kyrkorådet.

1910–18. Stora Sköndal sänder diakoner till stiftet, bland andra Teodor Gens, församlingsdiakon i Stora Mellösa 1910–1912, Edvin Trulsson, församlingsdiakon i Södertälje 1913–1918 och Hilding Rosqvist, som kom som församlingsdiakon till Oxelösund 1914.

1950-TALET. Ungdomsdiakonissan Rut Palmkvist kommer från Ersta för att starta kyrkligt ungdomsarbete i Örebro, på uppdrag av Strängnäs stift ungdomsråd. Hon får anställning i Örebro kyrkliga samfällighet med inriktning på socialt arbete för utsatta ungdomar. Ruts lägenhet fylls av ungdomar med drogproblem och röriga liv.

1985. En diakonvigningen äger rum i Strängnäs domkyrka. Det är den första efter Olaus Petris diakonvigning, vilket domprost Carl Strandberg påpekar i sitt tal vid middagen. Tidigare (1910) har biskop Ullman vigt några män till diakoner av Strängnäs i Jacobs kyrka i Stockholm, men då som ett steg mot prästvigning.

1989. Den första gemensamma präst- och diakonvagningsgudstjänsten. Stig Saverstam, Thomas Berndt, Anders Ekhem, Karola Lindqvist Wahlbeck och Maria Gabrielsäther vigs till präster och Stig Linde till diakon av den nye biskopen Jonas Jonson. Under 1990-talet skedde sedan diakonvigning i stort sett varje år i domkyrkan i september.

1992. Stor diakonikonferens i Strängnäs stift och till den skriver biskop Jonas Jonson psalm 733.

1994. Fors församling med diakon Katrin Palmer startar tillsammans med Eskilstuna kommun stödgrupper för barn vars föräldrar har problem missbruksproblem. Kontakterna med familjerna och AA-rörelsen leder till samlingar i Fors kyrka, en ”meditativ stund med bön och musik”. Komminister Anna Jarl startar de första Sinnesgudstjänsterna i stiftet.

2000. Stiftet tar över ansvaret för antagning av diakonkandidater, från diakoniinstitutionerna. Ett nytt antagningssystem byggs upp i Strängnäs stift.

2005. Den 7 januari sker den första gemensamma vagningsgudstjänsten för präst och diakon efter den nya kyrkoordinationen 2000. Patrik Ingemansson prästvigdes och Birgitta Källberg diakonvigs. I juni samma år sker nästa gemensamma vagning och sedan dess har de blivande prästerna och diakonerna gjort sällskap fram till altaret för vagning in i Svenska kyrkans tredelade vagningsstift.